

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 «Історія та археологія» (галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки») Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Рецензована освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 «Історія та археологія», розроблена проєктною групою кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка під керівництвом доктора історичних наук, професора Миколи Бармака, являє собою цілісний, науково обґрунтований і якісно структурований нормативний документ. Загальний обсяг програми становить 90 кредитів ЄКТС із розрахунковим терміном навчання 1 рік і 4 місяці, що повністю відповідає нормативним вимогам Закону України «Про вищу освіту», сьому рівню Національної рамки кваліфікацій та чинному Стандарту вищої освіти за цією спеціальністю. Програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького, інноваційного та науково-педагогічного характеру в галузі історії, археології, збереження культурної спадщини та освітній сфері.

Аналіз змісту та предметного наповнення програми засвідчує її високу академічну якість, збалансованість і відповідність сучасним тенденціям розвитку гуманітарного знання. Логіка побудови навчального плану, що охоплює 65 кредитів обов'язкових та 24 кредити вибіркових компонент, гарантує як системне засвоєння базових фахових компетентностей, так і можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії магістранта. Особливо варто відзначити глибоку міждисциплінарну та методологічну спрямованість дисциплін професійного циклу. Вивчення таких курсів, як «Теорія та методологія історичних досліджень», «Культурна антропологія» та «Історія української історичної думки», забезпечує формування у здобувачів концептуального бачення історичного процесу, високої культури джерелознавчого аналізу й здатності критично осмислювати досягнення світової та вітчизняної історіографії.

Суттєвою перевагою змістового наповнення є його орієнтація на новітні технології та практичний археологічний вектор. Включення до обов'язкового блоку дисципліни «Новітні методики археологічних досліджень» передбачає опанування магістрантами не лише класичних польових і камеральних методів, а й сучасного цифрового інструментарію, зокрема геоінформаційних систем (GIS), 3D-сканування, моделювання та аналітичних лабораторних методів. Це виводить фахову підготовку випускників на якісно новий рівень, відповідаючи сучасним світовим стандартам археологічної науки та підвищуючи їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Адаптація освітньої програми до вимог інформаційного суспільства підтверджується також наявністю спеціалізованих курсів «Цифрові технології в освіті і науці» та «Архівні інформаційні ресурси». Вони дозволяють здобувачам

ефективно використовувати цифрові інструменти для пошуку, критичного аналізу, збереження та систематизації архівних даних, а також для презентації результатів власних наукових пошуків у цифровому середовищі. Водночас прикладна музезознавча складова, представлена курсом «Історичне музезознавство», забезпечує підготовку фахівців, здатних здійснювати експертизу, збереження, популяризацію та атрибуцію пам'яток історії й культури, що є надзвичайно актуальним для регіональних наукових та культурних інституцій.

Не менш важливим позитивним аспектом предметного наповнення програми є її потужна науково-педагогічна складова. Комплекс дисциплін «Методика викладання історичних дисциплін ЗВО», «Психологія і педагогіка вищої школи» та «Менеджмент в освіті» закладає ґрунтовні професійні засади для подальшої викладацької діяльності здобувачів у закладах вищої та фахової передвищої освіти. Практична підготовка є логічним продовженням теоретичного навчання й реалізується через виробничу науково-дослідну практику в архіві та виробничу педагогічну практику (по 6 кредитів кожна), що дає змогу здобувачам апробувати набуті знання в реальних умовах архівної та викладацької діяльності, а також суттєво розширити джерельну базу кваліфікаційних робіт.

Висока якість реалізації освітньо-професійної програми підкріплена потужним кадровим забезпеченням кафедри, де працюють 7 докторів наук та 7 кандидатів наук, які мають високі рейтинги наукової активності та публікації у провідних фахових виданнях. Вагомим плюсом є також залучення до розробки та періодичного перегляду програми зовнішніх стейкхолдерів – роботодавців із провідних архівних і пам'яткоохоронних установ регіону, що забезпечує безпосередній зв'язок освітнього процесу із запитами практичної сфери. Наявність розвиненої інфраструктури, використання платформи Moodle, забезпечення доступу до міжнародних наукометричних баз та розгалужена система національної й міжнародної академічної мобільності створюють усі необхідні умови для якісного здобуття вищої освіти.

Загалом освітньо-професійна програма «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка відзначається науковою глибиною, актуальністю, чудовим балансом між теоретичною, практичною та цифровою підготовкою. Вона повністю відповідає всім встановленим стандартам і вимогам до підготовки фахівців зазначеної спеціальності та заслуговує на високу позитивну оцінку і рекомендацію до подальшого впровадження й реалізації в освітньому процесі.

Рецензент:

доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії України
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Олександр КОМАРНІЦЬКИЙ